

Külkereskedelmünk szolgálatában

Nemzetközi biztosítás

Az Állami Biztosító nemzetközi tevékenységéről tartottak sajtótájékoztatót csütörtökön az intézet székházában. Szántó Árpádné vezérigazgató helyettes ismertette azokat a biztosítási formákat, amelyeket a külkereskedelmi forgalomban érdekelt vállalatok vehetnek igénybe.

A nemzetközi kereskedelem, és az egész világgazdaság fejlődésének új tendenciái, a nyersanyagok és félkésztermékek egyre növekvő forgalma, az ár- és inflációnövekedés, a devizák gyakori árfolyamváltozása világszerte bizonytalanná teszi a különféle kereskedelmi akciókat, azaz a külkereskedelemben egyre nagyobb kockázattal jár. Ezt a kockázatot részben a biztosító társaságok vállalják magukra. Hazánkban azonban egyelőre nem érzékelik a nemzetközi biztosítás jelentőségét a vállalatok, a nem rubelszámolású magyar külkereskedelmi áruforgalomnak például csupán 23-25 százalékát biztosítják. Igaz, a nemzetközi biztosítás fontossága csak akkor kerül előtérbe, amikor valamilyen kár éri egy-egy külföldi szállítmányunkat, erre egyre több példa akad. Néhány évvel ezelőtt például a hamburgi kikötőben tárolt biztosítatlan árukban — a szö-

kóár miatt — mintegy kétmillió dollár kár keletkezett. Idén nyáron pedig a Zenobia komphajó szenvedett balesetet, ami elsősorban a Hungarocamionnak okozott nagy veszteséget. Egyik külkereskedelmi vállalatunk egyik napról a másikra csödbe jutott amerikai vevője maradt adós 685 ezer dolláros összeggel. A kockázat nagysága népgazdasági méretekben is igen nagy, hiszen hazánk 150 országgal áll kereskedelmi kapcsolatban, s tavaly mintegy 600 milliárd forint értékű forgalmat bonyolítottunk le. Ezért az export- és importszállítmányok, a fuvarszközök, az itthon külföldi részvétellel megvalósuló beruházások, s az export-hitelek biztosítása végülis — noha a vállalati költséget terhelik — az építetők, a szállítók, s a termelővállalatokat szolgálja.

A sajtótájékoztatót bejelentették, hogy már készül az a szabályozási tervezet, amelynek értelmében komplex berendezések, gépek exportjánál az építés- és szerelésbiztosítás megkövetését a finanszírozási feltételek közé sorolják. Számos szocialista és tőkés országban az építés-szerelésbiztosítás megkötése már régóta a bankhitel feltételei közé tartozik. (MTI)

Megállapodás

A SZÖVOSZ elnökének meghívására november 17-20 között Magyarországon tartózkodott a lengyel Spolem fogyasztási szövetkezetek központi szövetségének küldöttsége, amely Jadwiga Lokaj elnök vezetésével tanulmányozta a városokban működő fogyasztási szövetkezetek tevékenységét.

A SZÖVOSZ és a Spolem közötti együttműködés 1981-85 évi továbbfejlesztéséről csütörtökön megállapodást írt alá Szlamenický István, a SZÖVOSZ elnöke és Jadwiga Lokaj. (MTI)

Meteorológiai napok

Meteorológiai tudományos napok kezdődtek csütörtökön a Magyar Tudományos Akadémia székházában, melyen több mint 100 hazai szakember az emberi tevékenység és az éghajlat ingadozásának kölcsönhatását tűzte napirendre. A kétnapos esemény témája jelzi, hogy az időjárás előrejelzés helyett egyre inkább az éghajlat vizsgálata kerül előtérbe. A találkozó az éghajlati elméleti kérdéseit éppen úgy megvitájták a tudósok, mint például a levegő széndioxid koncentrációjának hatását a növények fejlődésére. (MTI)

Napirenden a szakmunkásképzés

A szakma szépjében járnak?

A szakmunkástanuló és dolgozó fiatalok hónapja keretében kerekasztal-beszélgetést szervezett a KISZ Csongrád megyei bizottsága, ahol a megye szakmunkásképzésének irányítói mondták el véleményüket abban a vitában, amelynek összefoglalását lapunk november 20-i számában közöltük. De hogy a szakmunkásképzésről a fiatal szakmunkások munkába állásáról alkotott kép valóban teljes legyen, megkérdeztünk néhány szakmunkástanulót, pályakezdő szakmunkást, szakoktatót és közismereti tárgyat tanító pedagógust is, akik — bár más oldalról — szintén illetékesként nyilatkozhattak a munkásosztály utánpótlásának helyzetéről. Az alábbiakban az ő lényegesebb gondolataikat adjuk közre.

Hogyan lesz valakiből szakmunkástanuló? Általános iskolába meg együtt jár jövőre gimnazista, szakközépiskolás, szakmunkástanuló. Hogyan dől el, ki melyik iskolatípusba kerül?

Szakmunkástanuló fiú: — Általánosban olyan jó! — zú magyarázatot tartott nekünk, hogy elvezet volt halgatni. Azon a tanáron látszott, hogy szereti, amit csinál. Akkor sem érdekelt különösebben a magyar, de odafigyeltünk, mert érdekesek voltak az órák. Most meg mi van? Unalom a kőben. Elhanyagolják a magyart, meg a történelmet a szakmunkásképzésben.

Magyartanárra: — Csak meg kell nezni a heti órászatot: elsőben heti egy óra, másodikban és harmadikban ketőt jut a magyarra. Egy hónapig irodalom, egy hónapig nyelvtan. A könyv úgy csoportosítja az irodalmi anyagot, hogy szerelmes versek, haza és haladás, meg hasonlóak. A gyerekek többségét eleve nem érdekli az egész. Legnagyobb részük semmire sem emlékszik az általános iskolai tananyagból, a tankönyv pedig felteveli, hogy maradéktalanul ismerik, amit ott tanítottak. Nincs kitűzve semmilyen cél, hogy mi végre és milyen szinten kell egy szakmunkásnak elsajátítani a magyar nyelvet és az irodalmat. Történelemből a görög-római korra egyetlen órát szán a tanterv: ezalatt kellene megtanítani egy csomó alapfogalmat, az athéni demokráciát, a császárságok történetét. Leveszem a kalapom az előtt a tanár előtt, aki szakmunkástanulóknak negyvenöt perc alatt ezt úgy elmagyarázza, hogy megértik, és még egy hét múlva is emlékeznek rá.

Szakoktató: — A közismereti tanárok gyakran túl komolyan veszik a tárgyakat. Nálunk megbukottak egy gyereket, akinek a szakmai vizsgálata négyes lett. Mi szükség van erre? Az a gyerek szövegében fog dolgozni, nem fontos neki irodalomelméletből diszsertációt írni.

Magyartanárra: — Nekem is volt ilyen tanítványom: ötös volt gyakorlatból, de minden szót egybe írt. Mit csináljak vele? Valamikor úgyis át kell engedni. De ha minimális követelményeket sem támaszthatunk, akkor semmi értelme az egésznek. Óráit is kár tartani! Ebbe fásul bele az ember.

Villanyzerelő szakmunkás: — A szakmai oktatás jóval színvonalasabb. A szakmai elméletet elismert szakemberek tanítják. Elvileg először jön az elmélet, aztán a tanműhelyben a hozzá tartozó gyakorlati feladatok. Van iskolai tanműhely, ahol félévig kalapácsot reszelgetnek. Meg üstházt készítenek, mert arra van szerződése a műhelynek. A vállalati tanműhelyekben pedig az illető vállalat magának képezi a melósokat. Hogy csak a magam szakmájáról beszéljek: aki a DÉLÉP-hez kerül gyakorlatra, az többnyire belső vezetőket szerez, aki a DÉMÁSZ-hoz, az hálmóhoz kellett, fordulat számomra, meg ilyesmit, de arra is jó, hogy ne nagyon tudjon munkahelyet változtatni az illető: csak ahhoz jövök rá, hogy az embernek

egy vállalatnak szüksége van.

Szakmunkástanuló lány: — A textilesek közül sokan végleg ottmaradnak a gyárban. Szerződést kötnek, kapnak kedvezményt, ők is jól járnak, a vállalat is.

Autószerelő szakmunkás: — Sok iparitanulót megfogtak a szerződéssel. Jönnek a vállalatok csábítani: szerződjetek le, ennyi pénzt, annyi kedvezmény jár érte. Csillag-villog az a pár száz forint, mit csinál az inas, belesap nagy örömmel a tenyerükbe. Sokan megbánnák aztán, amikor fölszabadulnak és kapják jobbról-balról a jobb ajánlatokat. Aki leszerződött, az már nem diktálhat, hogy ez vagy az a munka nem tetszik neki. Oda teszi a vállalat, ahová akarja. Kevesebbet is fizetnek neki, mint annak, aki még nem kötötte le magát.

Szakoktató: — Valamit valamiért. A vállalat azért fizette az ösztöndíjat, hogy stabil embereket szerezzen. Addig jó a szerződés, ameddig csak ad a vállalat, amikor már kérne is, az nem tetszik?

Autószerelő szakmunkás: — Az nem tetszik, amikor visszaélnék a szerződéssel.

— Megvan a bizonyítvány. Hogyan helyezkedik el az újszülött szakmunkás?

Villanyzerelő szakmunkás: — Akinek szerződése van, tiszta ügy. A többség simán elhelyezkedik, bár a boraválós helyekre protekcióval lehet csak bejutni.

— Sok, vagy kevés nálunk a szakmunkás?

Szakoktató: — Szerintem kevés.

Autószerelő szakmunkás: — Sokan elmennek a szakmából, mert nincs jól megfizetve a szakmunka. Nálunk, aki tehett, megszerzi a hivatásos jogosítványt és otthagyja a műhelyt. Így fordul aztán elő, hogy a műszerész munkát géphordó segédmunkásokkal végzik.

— Hogyan tud a munkába illeszkedni a pályakezdő szakmunkás? Hogyan segítenek például a munkahelyi KISZ-szervezetek?

Villanyzerelő szakmunkás: — Névleg minden munkahelyen van KISZ-szervezet. A tagdíjat összeszedik, de rendezvényeket nemigen tartanak. Annak a pár lelkis KISZ-esnek sem könnyű. Mindenki megvan a maga baja: kevés a fizetés, nincs lakás, vidékről kell bejárni. Gyűlésre mozgósítani olyan, mint kézzel halat fogni. Az külön kérdés, mit tudna a KISZ segíteni a gyűlésezésen kívül. Mennyit lehet elvárni egy fiatalról, aki hajnali négykor kel, esetleg munka után tanfolyamra jár, túlórázik, résztvesz a kommunista műszakon. Ott a munka számít meg a fizetés.

Autószerelő szakmunkás: — Bekerül a kezdő egy brigádba. Ha szerencséje van, jó brigádba osztják be, ahol segítenek neki. Engem az első nap odahívtak egy Rábához: akkor láttam először közelről a motorját. A három év jó esetben is csak alapokat ad, munka közben lehet a szakmát igazán megtanulni. Nekem segítettek, mert odafigyeltem, amikor mutattak valamit. Jött egy másik újjonc, leült a ládára, összezúgordított alatta. Na, kikomám, ragadt meg a sópút, majd jelentkezett, ha készen vagy a műhellyel. Ritka, de nagyon jó dolog az, amikor 10-12 ember, mindegy, öregebb vagy fiatalabb, úgy kerül egymás mellé, hogy egyformán tudnak örülni, amikor a szakma szépjében járnak.

Tanács István

A példa kötelez

Fiatalemberként, 25 évesen került annak idején Ördögh László a Fémfeldolgozó Finommechanikai Vállalathoz munkaiügyi osztályvezetőnek. Ennek közel tizenhét esztendeje. Vállalata akkor tanácsai hatáskörben 13 teleppel rendelkezett és leginkább szolgáltató jellegű volt, 1966-ban ismét változott az elnevezés, Fémipari Vállalattá olyan profilváltással, hogy a szolgáltató üzemszerek közül a motortekercselő, a háztartási és az ipari hűtőgépjavitó részleget átadták a GELKÁ-nak. Irodagépjavító részlegüket átválalta az Irodagéptechnikai Vállalat, de megmaradt a jövő év januárjáig töltőtoll-javitó részlegük, amelyet átadnak majd a PIÉRT-nek.

Eközben érződött az új idők szele, az hogy ez a termelőüzem másra és többre is képes, hozzá kötődni, beleolvadni egy budapesti, világszerte ismert nagyüzem, az Ikarus vérkeringésébe. Ez megtörtént 1976-ban. Az állás, a szolgáltatások és különböző, a lakosság ellátását segítő gyártmányok átadása vállalatoknak és ipari szövetkezeteknek nem ment olyan simán, egyik napról a másikra. A profilváltásra, hogy csak az Ikarus buszokhoz készítsenek alkatrészeket, tetőszellőztetőt, lépcsőket stb., másfél évi türelmi időt kaptak. Az Ikarus szegedi gyára — és nem gyáregysége — akkor és azóta is megállta a helyét. A termékszerkezet átállítására egy esztendő is elegendő volt, mert a munkások és a szellemi foglalkozásúak, párt- és gazdasági vezetők egy emberként álltak a nagy feladat végrehajtásához. Akkor a teljes létszám 422 fő volt, ma közel 500, hozzávéve 20 nyugdíjas szakmunkást és 13 iparitanulót.

A gyár fejlődésével, kiépítésével együtt haladt Ördögh László is, aki eredeti beosztása mellett üzemszervezési feladatokat is ellátott. Közel tíz esztendeig választott tisztviselő a KISZ-ben, 1964

óta párttag. Az ideai választásokig a gyár egyik alapszervezete vezetőségében szervező titkár. Akkor még két alapszervezet volt. Az idő megérett arra, hogy a több mint 70 főnyi alapszervezetet két-tévalásszák a munka célszerűbb irányítása, a párttagok fokozottabb aktivitása végett úgy, hogy mindkét alapszervezet a termelő területhez kapcsolódjék, munkahelyekhez kötődjék, a fizikai dolgozókkal tartva a munkájukkal odatartozó szellemi munkások is.

Az ideai választáson a pártmunkában több mint két évtizeden át bizonyított Fekete Mihály párttitkártól vette át a stafétát Ördögh László. Részavaztak, mint a pártvezetőség titkárára, mert mun-

den energiájával, munkájával, idegszállával a gyárhoz kötődött, s legfőbb erénye: közvetlen közelségbe tudott kerülni mindig a gyár dolgozóival, velük érzelt gondjaikban, örömeikben. Nemcsak a gyár fejlődésével nézt tekintélye, hanem az embercsek szemében is. Ezért kapott bizalmat és azért, mert szakmailag és politikailag jól képzett.

Elektrotechnikai szakképesítése van, felsőfokú munkaiügyi szakvizsgálóval rendelkezik. Elvégezte a marxizmus-leninizmus egyetem három éves esti tagozatát és sikeresen vizsgázott a szakosított is. Főiskolai végzettséget szerzett, és a tanulást ma sem hagyta abba. A politikai főiskola elsőéves hallgatója. Munkásor volt tíz évig. A vállalat és a KGM Kiváló Dolgozója. Megkapta az Ifjúságért Érdemérmét, az Ifjúságvédelmi Emlékérmét.

Mint úttörő került közel az ifjúsági mozgalomhoz, s annak idején katonáskodása alatt az ezred KISZ bizottságában dolgozott. Beszélgetés közben kiderült, hogy anyai ágon nagyanyja és nagyapja a Magyar Tanácsköztársaság időszakában és utána is részt vett a munkásmozgalomban. Mint családi ereklyét kereste már párttagsági könyveket, vagy más becses írásanyagot tevékenységükről. Már nem találta. Így maradt az emlék róluk, akik előtte jártak és akikre büszke az unoka.

Lódi Ferenc

A katonai hivatásról

Csütörtökön a Honvédelmi Minisztériumban országos tanácskozást tartottak a hivatásos katonai pályára irányítás időszerű feladatairól. A tanácskozáson Kovács Pál altábornagy, honvédelmi miniszterhelyettes tartott vitaindító előadást. Ezután a párt-, állami és társadalmi szervek képviselői, pedagógusok és katonai szakemberek elmondták véleményü-

ket, javaslatukat a hivatásos katonai pálya társadalmi vonzerejének, a tisztii, tiszthelyettesi hivatás iránti érdeklődés erősítésének, az utánpótlás nevelésének időszerű kérdéseiről.

A tanácskozás alkalmából többen kitüntetés kaptak a katonai pályára irányítás területén végzett kimagasló munkásságukért. (MTI)